

Spis treści

Podziękowania	5
Rozdział I. Wprowadzenie	7
1. Wokół koncepcji europeizacji	7
2. Główne pytania i problemy badawcze	14
Część I.	
MIGRACJE EDUKACYJNE Z PERSPEKTYWY PROCESU	
EUROPEIZACJI	
Rozdział II. Migracje edukacyjne studentów polskich w perspektywie historycznej	21
1. Tradycyjne kierunki podróży edukacyjnych Polaków od XV do XIX wieku	22
2. Migracje edukacyjne w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ...	26
3. Zmiany ustrojowe a przemiany systemu oświaty w latach dziewięćdziesiątych: nowe trendy w szkolnictwie wyższym	30
4. Migracje edukacyjne z Polski na początku XXI wieku	33
Podsumowanie	38
Rozdział III. Europeizacja edukacji wyższej	41
1. Wielokulturowość i uniwersalizm jako tradycyjne wartości uniwersytetów europejskich – od średniowiecza do nowoczesności	42
2. Formowanie państw narodowych w XVIII–XIX wieku i konsekwencje dla europejskich uniwersytetów	47
3. Przemiany migracji edukacyjnych we współczesnej Europie: europeizacja transnarodowo-horyzontalna	50
3.1. Migracje edukacyjne w Europie w kontekście trendów globalnych	50
3.2. Dwa typy europejskich migracji edukacyjnych: wymiany studenckie i pełny tok studiów	52
3.3. Migracje edukacyjne jako bodziec unijnych migracji zarobkowych	55

4. Europeizacja edukacji wyższej z perspektywy prawnej	60
4.1. Instytucjonalne ułatwienia mobilności studentów: programowanie europeizacji przez organy Unii	60
4.2. Uznawalność wykształcenia dla celów akademickich. Proces boloński i Konwencja Lizbońska	62
4.3. Uznawalność wykształcenia dla celów zawodowych	66
5. Podsumowanie. Europeizacja systemów edukacyjnych w Unii a europejski wymiar tożsamości młodych	68

Rozdział IV. Europeizacja społeczności imigranckich: odrębność segmentu migrantów edukacyjnych oraz migrantów wysoko wykwalifikowanych

1. Od diaspory do społeczności transnarodowej – formy funkcjonowania imigrantów w państwach przyjmujących	71
2. Kategorie imigrantów i podziały społeczne w diasporach	83
2.1. Rola „drenażu mózgów” oraz imigrantów wysoko wykwalifikowanych	84
2.2. Migracje zarobkowe, struktura rynku pracy i skumulowana przyczynowość jako elementy konstytuujące diaspory	87
2.3. Od etapu migracji do stadium diaspory	89
3. Specyfika grupy imigrantów edukacyjnych w diasporach	90
4. Asymetryczność procesów adaptacyjnych w społecznościach transnarodowych i diasporycznych – Polonia w Wielkiej Brytanii ..	96
5. Europeizacja a przemiany społeczności imigranckich w Unii	100
5.1. Europeizacja obywatelstwa i wewnątrzunijnych migracji	100
5.2. Zróżnicowanie postaw wobec tożsamości europejskiej wśród obywateli Unii	102
5.3. Ku europeizacji sfery wartości oraz postaw moralnych i politycznych	107
6. Podsumowanie. Europeizacja segmentowa w diasporze?	110

Rozdział V. Ideologia i rynek szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii – profil europejski czy międzynarodowy?

1. System i założenia polityczne szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii	114
2. Uwarunkowania migracji edukacyjnych do Wielkiej Brytanii	123
3. Studenci cudzoziemscy w Wielkiej Brytanii z perspektywy psychologii oraz pedagogiki wielokulturowej	132
4. Podsumowanie	136

Rozdział VI. Diaspora polska w Wielkiej Brytanii: historia i instytucje 141

1. Historia społeczności polskiej w Wielkiej Brytanii przed II wojną światową	142
2. Formowanie diaspery polskiej po II wojnie światowej	145
3. Diaspora wobec kwestii edukacji Polaków w Wielkiej Brytanii	149
4. Przemiany społeczności polskiej w Wielkiej Brytanii w latach 1989–2004	156
5. Społeczność polska w Wielkiej Brytanii po 2004 r.	160
6. Przegląd badań dotyczących Polaków w Wielkiej Brytanii po 2004 r.	162
7. Kontrastowe oblicza brytyjskiej wielokulturowości: mniejszości etniczne z dawnych kolonii oraz imigranci poakcesyjni z Europy Środkowo-Wschodniej	169
8. Podsumowanie – etapy partycypacji Polaków w brytyjskim systemie szkolnictwa wyższego	178

Rozdział VII. Studenci polscy na uczelniach w Londynie – uwarunkowania migracji i przebieg studiów 181

1. Metodologia studium przypadku	182
2. Motywacje do podjęcia studiów w Wielkiej Brytanii	189
3. Wyjazd na zagraniczne studia jako kontynuacja rodzinnych strategii mobilności	199
4. Doświadczenia wcześniejszych migracji	205
5. Przebieg studiów i ocena brytyjskiego systemu edukacji	210
6. Działalność w stowarzyszeniach i organizacjach studenckich	215
7. Podsumowanie	218

Rozdział VIII. Studenci polscy na uczelniach w Londynie wobec społeczeństwa brytyjskiego, diaspery polskiej i ludności wieloetnicznej metropolii 221

1. Społeczeństwo przyjmujące w oczach polskich studentów	222
2. Życie w Londynie jako socjalizacja do europejskości: lekcja wielokulturowości	233

3. Studenci wobec migracji zarobkowej i społeczności polonijnej	241
4. Przedakcesyjna diaspora polska jako punkt odniesienia w narracjach studentów	246
5. Inwestowanie w edukację jako metoda awansu z drugorzędnego sektora rynku pracy: studenci wywodzący się ze społeczności imigracji ekonomicznej	249
6. Kariera zaczyna się od kelnera, czyli praca zarobkowa studentów	254
7. Sytuacja po ukończeniu studiów. Strategia europejska i strategia narodowa	264
8. Podsumowanie. „Europejscy tubylcy” i „edukacyjni turyści”	274

Rozdział IX. Zakończenie

Literatura	283
Najważniejsze akty prawne	302
Strony internetowe	303
Spis tabel	305
Ramowy scenariusz wywiadów	306